

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1234 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – VAI projektas) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS GAUTI INFORMACIJĄ IŠ VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1524 12 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, 13, 14 IR 15 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – TGĮ projektas) (TAP-19-1098(2); TAIS NR. 19-3158(3))

2019-10-07 Nr. NV-2801

Vilnius

Įvertinę teikiamų įstatymų projektų, patikslintų pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019-07-09 išvadą Nr. NV-1994, atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas:

1. VAI projektu keičiamo Viešojo administravimo įstatymo (toliau – įstatymas) 21 straipsnyje siūloma reguliuoti viešojo administravimo subjektų vertinimą ir viešojo administravimo subjektų sistemos stebėseną. Mūsų nuomone, aptariamasis straipsnis tikslintinas iš esmės šiais aspektais:

1) sistemiškai vertinant Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo (redakcija, kuri įsigalios 2020-01-01) ir Valstybės kontrolės įstatymo reguliavimą, aptariame straipsnyje naudojamų sąvokų „išorinis vertinimas“, „išorės veiklos auditas“, „išorės auditas“ samprata yra neatskleista – neapibrėžta nei viename iš minėtų įstatymų, be to, nėra sureguliuota, kokia tvarka tokie vertinimai ar auditai būtų atliekami. Mūsų nuomone, apskritai toks veiklų vertinimo sąvadas, jei siekiama sukurti naujus modelius, neturėtų būti dėstomas keičiamame Viešojo administravimo įstatyme.

2) nėra apibrėžta, kaip siūlomos nuostatos būtų taikomos viešojo administravimo subjektams – fiziniams asmenims, kurie patenka į viešojo administravimo institucijos sąvoką.

3) šio straipsnio 6 dalies nuoroda „organizuoją“ turėtų būti sukonkretinta, atskleidžiant kokius veiksmus tai apima, be kita ko, apibrėžiant, kokia (ar kokio subjekto nustatyta) tvarka tai bus atliekama.

2. VAI projekto 3 straipsnio 7 dalyje dėstoma nuostata dėl reguliavimo įgyvendinimo, mūsų nuomone, tikslintina šiais aspektais:

1) nurodoma, kad pareigybės peržiūros periodiškai, tačiau, tikslinga numatyti konkretų terminą, iki kurio turėtų būti atlikta pirma peržiūra ir (arba) apibrėžti terminą, kuris būtų vertinamas kaip periodiškai;

2) siūloma viešojo administravimo apimties (turinio) išgryninimą vykdyti atsižvelgiant į teisėtų lūkesčių principą, tačiau kartu turėtų būti vertinamas ir lygiateisiškumo aspektas, t.y., ar pareigybės statusas (laisva ar užimta) gali nulemti darbuotojo padėtį.

3) siūlytina palikti institucijos ar įstaigos vadovo dispozicijai spręsti, ar apskritai tikslinga vietoj panaikintos steigti naują pareigybę, kartu atkreipiant dėmesį į tai, kad siūlyme nėra detalizuojama, kokios funkcijos galėtų būti priskiriamos naujai pareigybei, pvz., analogiškos kaip naikinamos valstybės tarnautojo pareigybės funkcijos.

4) aptariamoms normoms paskutiniame sakinyje nėra apibrėžta, koks atskaitos taškas būtų laikomas „pareigybės atsiradimu“, nes tai galėtų būti tiek peržiūros momentas, tiek tarnybos santykių pabaiga.

3. Įstatymo 22 straipsnyje asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, garantuojama teisė turėti vertėją, o pagal įstatymo 28 straipsnį, kai asmuo, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra nemoka ar nesupranta valstybinės kalbos, arba dėl sensorinio ar kalbos sutrikimo negali suprantamai reikšti savo minčių, administracinėje procedūroje, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir *sąlygomis*, turi dalyvauti vertėjas. Jeigu nurodytos sąlygos yra asmens teisės turėti vertėją realizavimo apribojimai, tai negalėtų būti reguliuojama žemesniu nei įstatymo lygmens teisės aktu.

4. Naujai įtrauktas įstatymo 29 straipsnis tikslintinas šiais aspektais:

1) atsižvelgiant į tai, kad licencijos sąvoka įstatyme nėra atskleista, o jo 19 straipsnyje reglamentuojant, kas yra laikoma administracinėmis paslaugomis, nurodomi „dokumentai, kurių turėjimas patvirtina viešojo administravimo subjekto suteikiamos teisės įgijimą“, atitinkamai tikslintina įstatymo 29 straipsnio 1 dalis;

2) atkreiptinas dėmesys, kad remiantis įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje dėstoma administracinio sprendimo sąvokos apibrėžtimi, būtent tokiu sprendimu išreiškiama viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui, todėl 29 straipsnio 1 dalyje minima licencija, reikalinga tam tikrai ūkinei veiklai pradėti, negalėtų būti išduota be atitinkamo administracinio sprendimo priėmimo. Atsižvelgiant į tai, kad momentas, nuo kada ūkio subjektas galėtų pradėti vykdyti ūkinę veiklą, laikytinas esmine ūkio subjektų veiklos reguliavimo sąlyga, įstatymo 29 straipsnio 1 dalis tikslintina, nurodant, kad licencija ar licencijos duomenys turėtų būti įrašyti Licencijų informacinėje sistemoje administracinio sprendimo priėmimo dieną;

3) atsižvelgiant į tai, kad taisyklė ir išimtis iš taisyklės turėtų būti reglamentuojami to paties lygmens teisės akte, keičiamame VAĮ nurodytina, kada licencija laikoma išduota licencijos išdavimo be patikrinimo atveju;

4) siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, nurodytina, kokie atvejai laikyti licencijos išdavimu be patikrinimo bei atskleistinas jų santykis su 2019 m. lapkričio 1 d. įsigaliosiančio Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 papildymo 151 straipsniu įstatymo Nr. XIII-2123 1 straipsnyje dėstomo 15¹ straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatomis.

5. Atkreipiamas dėmesys, kad tikslintina įstatymo 1 straipsnio 3 dalies nuoroda, nes aptariamo įstatymo 6 straipsnis, į kurių nukreipiamas, turi tik vieną struktūrinę dalį. Aptariamame straipsnyje nurodytas terminas turėtų būti vertinamas reguliavimo įsigaliojimo kontekste, t.y., turėtų būti numatyta 2020 m. balandžio 30 d. Be to, šį reguliavimą kartu vertinant su VAĮ projekto 3 straipsnio 6 dalies nuostata, pagal kurią asociacijoms nauji viešojo administravimo įgaliojimai nesuteikiami, manytina, kad minėtą nuostatą tikslinga papildyti, pvz., patikslinant atskaitos tašką – po šio įstatymo įsigaliojimo ar pan.

6. Pastebime, kad įstatymo 6 straipsnyje patikslinus, kad viešojo administravimo sritims priskiriama teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūra, sistemiškai turi būti koreguojamas įstatymo 18 straipsnis, kuriame išskirta tik teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra. Kartu aptariamo straipsnio 3 dalyje pateikiama nuoroda, mūsų manymu, vertinant ją šio straipsnio 1 dalies kontekste („šio įstatymo nustatyta tvarka įgaliotų viešojo administravimo subjektų“), laikytina pertekline ir nekuriančia naujos taisyklės. Be to, siekiant sistemiškumo, turėtų būti tikslinama nuoroda „priežiūra“.

7. Pažymime, kad įstatyme išskiriamos struktūrinės dalys – skyriai turi būti nurodyti pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, kurias tvirtina teisingumo ministras, 35.1 papunkčio reikalavimus (I skyrius ir atitinkamai kt.).

8. Įstatymo 1 straipsnio 6 dalyje minimoje nuorodoje į 37 straipsnį atsisakytina perteklinių žodžių „straipsnio 1-5 dalys“, atsižvelgiant į tai, kad šis straipsnis turi tik 5 dalis.

9. Redakciniu aspektu koreguotina įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje pateikiama nuoroda „valstybės *informacines* sistemose“.

10. Pastebime, kad įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje pateikiama netinkama nukreipiančioji nuoroda („šio įstatymo 26 straipsnyje“), kadangi administracinės procedūros sustabdymas reguliuojamas įstatymo 25 straipsnyje. Analogiška pastaba ir dėl įstatymo 25 straipsnio 3 dalies, kurioje turėtų būti nukreipiama į įstatymo 10 straipsnį, bet ne į 9.

11. VAI projekto 2 straipsnyje dėstomo įstatymo 33 straipsnio 16 dalies atsisakytina kaip perteklinės, atsižvelgiant į VAI projekto 1 straipsnyje dėstomo įstatymo 1 straipsnio 6 dalį ir 33 straipsnį.

12. Siūloma pagal susiformavusią teisėkūros praktiką TGI projektu keičiamo įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje numatyti, kad prašymų persiuntimo tvarka gali būti reguliuojama Vyriausybės *ar jos įgaliotos institucijos* nustatyta tvarka.

Teisės grupės vadovas

Rimvydas Pilibaitis